

2014 Enero

WALTER MORA F.

Escuela de Matemática

Instituto Tecnológico de Costa Rica

PLANTILLA LATEX

Textos con apariencia profesional

Revista digital

Matemática, Educación e *Internet* (www.tec-digital.itcr.ac.cr/revistamatematica/)

Prado Martínez R.

Aproximación á

Historia da Música

A música dende a orixe ao século XVII

Edición dixital

Aproximación á Historia da Música

Copyright© Revista digital Matemática Educación e Internet (www.tec-digital.itcr.ac.cr/revistamatematica/).

Correo Electrónico: wmora2@itcr.ac.cr

Escuela de Matemática

Instituto Tecnológico de Costa Rica

Apdo. 159-7050, Cartago

Teléfono (506)25502225

Fax (506)25502493

Mora Flores, Walter.

Edición de Textos Científicos con $\text{\LaTeX}$. Composición, Gráficos, Inkscape y Presentaciones Beamer/Walter Mora F.

Alexánder Borbón A. – 3ra ed.

– Escuela de Matemática, Instituto Tecnológico de Costa Rica. 2010.

xxx p.

ISBN 978-9977-66-227-5

1. TeX. 2. Composición tipográfica-automatizada 3. Tipos - símbolos matemáticos.

Licencia.

Proxecto:

Achégate á Historia da Música

Este libro distribúese baixo unha licenza Creative Commons: Atribución-NoComercial-SinDerivadas CC BY-NC-ND (a licenza). Autorízase o seu uso segundo os dereitos que otorga a licenza. Para ver a licenza: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>.

En particular, esta licenza permite a copia e distribución gratuita, pero non permite a venda nin modificación sen autorización deste material.

Límite de responsabilidade e exención de garantía: O autor ou autores poñen todo o seu esforzo e bo facer na elaboración deste material. Esta edición, proporciónase “tal cual”. Distribúese de xeito gratuito coa esperanza de que sexa útil.

O libro e tódolos materiais complementarios, forman parte dun proxecto de divulgación electrónica libre.

ÍNDICE

PRÓLOGO Á EDICIÓN

VII

1

INTRODUCCIÓN

1

1.1 A música: concepto e orixe

2

1.2 Os elementos da música

2

1.3 Introducción

4

1.4 Exercicios do tema

4

Un exemplo para táboas

4

2

TEMA 2

5

2.1 Xéneros

5

Música profana / música relixiosa

5

Música pública / música privada

5

Música vocal / música instrumental

5

Música sinfónica / música de cámara

6

3

TEMA 3

7

4

TEMA 4

9

5

TEMA 5

11

6

TEMA 6

13

7

TEMA 7

15

8

TEMA 8

17

9

TEMA 9

19

10

TEMA 10

21

BIBLIOGRAFÍA

22

Prólogo á edición

Espazo para redactar o prólogo á edición e unha breve presentación e/ou introducción.

...

Viveiro, 2022.

R. PRADO

1

Introducción

Cando comenzamos a estudar a Historia da música, debemos coñecer o alcance da materia; que imos estudar e para que.

Neste tema, faremos unha breve reflexión sobre a definición e significado da música, de modo que nos permita coñecer e ser conscientes da importancia que terá ao longo da historia; partiremos de diversas teorías sobre a súa orixe e achegáremosnos a todos aqueles elementos intrínsecos que forman parte do feito musical.

Os conceptos técnicos e teóricos que se estudan na Historia da Música, deben entenderse dende un punto de vista práctico, e neste caso —ao igual que no resto de temas— partiremos do método da «audición activa» de exemplos e obras características e representativas de estilos e épocas diferentes, en diversas «audicións» de tema.

1.1 A música: concepto e orixe

O concepto de «Música» varía coa propia historia. A pesares de ser algo do que vivimos rodeados, non existe polo momento unha definición universal que transmita o seu significado, pois as culturas e sociedades do mundo actual, teñen ideas diferentes sobre a música, ao igual que ocorre nas civilizacións de épocas anteriores.

PERSPECTIVAS e REFLEXIÓNS

Unha primeira aproximación ao concepto de música¹ lévanos ás teorías da linguaxe musical, que a definen como “a arte de combinar os sons no tempo”.

Outras teorías tratan tamén de explicar que é a música desde diferentes puntos de vista, o que da lugar a diferentes **perspectivas**.

Perspectivas sobre a música:

Música como ciencia.- Pitágoras, no s.V a.C, afirmaba:

“Os números son as cousas; agora ben, a música é número.

O mundo é música; o cosmos é unha lira sublime de sete cordas.”

Música como arte.- Richard Wagner, no s.XIX afirmaba sobre a música:

“O son vén do corazón e a súa linguaxe artística natural é a música.

A melodía é a lingua absoluta, a través da que o músico fala a todos os corazóns.”

Música como feito musical.-

Descartes, no s.XVII facía a seguinte reflexión:

“A mesma cousa que a uns invita a bailar a outros pode facer chorar. Pois isto non provén senón da asociación de ideas na nosa mente; como aqueles que algunha vez se divertiron bailando con certa peza, tan pronto como a volvan a escoltar volverán ás ganas de bailar; pola contra, se algún só oíu gallardas cando lle aconteceu algo malo, volverá a entristecerse cando as escoite de novo.”

1.2 Os elementos da música

¹A palabra, procede do grego *musike* en referencia ás nove musas que presidían as ciencias e artes. (Jurado, 2008)

Ilustración 1.1. Figura de exemplo

Algunhas reflexións sobre a música, que teremos en conta para explicar o seu significado, son:

Ilustración 1.2. Platón, filósofo grego.

Reflexións sobre a música

- Platón, (entre os séculos V-VI a.c) concibe a música como a “arte educativa por excelencia que se insire na alma e forma a virtude”
- Boecio (s. VI) percibe a música como a “habilidade de examinar [...] a diversidade de sons [...] por medio da razón e os sentidos”
- Santo Tomás (s.XIII), considera a

música como “a máis noble das ciencias humanas [...] que ocupa o primeiro lugar entre as artes liberais”

- Rousseau (s. XVIII), pensa na música como “a arte de combinar sons de xeito agradable ó oído”
- Pau Casals (s. XIX - XX), mantén que “a música, esa marabillosa linguaxe universal, debería ser unha fonte de comunicación”

Como vemos, a idea sobre o significado da música, varia co paso do tempo a pesares de manter rasgos comúns. Non será ata os anos noventa do século XX, cando se establezan as primeiras definicións sobre este concepto. Musicólogos, etnomusicólogos e investigadores coinciden en moitos aspectos sobre a música. Neste sentido, a profesora López Cobas² afirma:

As definicións e conceptos sobre música eran difusos e dependían, en grande medida, da época, o lugar e sobre todo, dos diferentes puntos de vista. Durante a Idade Media os trovadores e músicos ambulantes non eran considerados músicos coma hoxe en día, senón filósofos, capaces de manexar os conceptos teóricos de harmonía. [...]

Non obstante, [...] as definicións de música poden ser moi variadas e complexas, xa que existe unha multiplicidade de enfoques que non fan máis que apoiar o feito de que o fenómeno musical é unha manifestación de grande riqueza.

Debes lembrar ...

Este entorno, está pensado para crear pequenos recadros tipo “RECUERDA” típicos dos libros de texto.

²López Cobas, L.: *Historia da Música*, Ed. Conservatorio Profesional de Música de Ourense, (Setembro, 2019)

1.3 Introducción

CONCEPTO 1.1 *Que é a Música para tí*

Aquí definimos o noso concepto ...

Segundo a definición 1.1, a igualdade...

Exemplo 1.1 Este sería o título do exemplo

Metemos aquí un entorno exemplo

AUDICIÓN 1.1 (Título da audición)

Podemos facer unha breve aproximación ou comentario da audición ...

TEXTO 1.1 El perro caga de pié

1.4 Ejercicios do tema

Esta sección, pode corresponder coa de exercicios.

Exercicio 1.1 Título do exercicio

Aquí vai un exercicio

Título da caixa ...

Aquí un entorno de Caixa ...

1.4.1 Un exemplo para táboas

Un exemplo para táboas		
	x_i	$y_i = f(x_i)$
A	$x_0 = 0$	0
B	$x_1 = 0,75$	-0,0409838
C	$x_2 = 1,5$	1,31799

2

Tema 2

Imos ver ...

Para poder observar ordenadamente os cambios que se produciron na actividade musical ao longo dos períodos indicados, é necesario basearse nalgúns criterios que permitan clasificar as obras musicais e a actividade musical mesma. Ademais da periodización, dous conceptos son útiles para esta clasificación: o xénero e o estilo.

2.1 Xéneros

O concepto de xénero é bastante flexible: en xeral fai referencia ó uso que se fai da música, é dicir, o seu contexto, a súa función, a súa caracterización social...; tamén se basea nos medios utilizados (instrumentos, cantantes, número de intérpretes...); finalmente, o termo xénero fai referencia ás veces a formas musicais que alcanzaron un grao importante de desenvolvemento e de diversidade (como, por exemplo, a ópera ou a sinfonía).

Hai unha gran diversidade de xéneros musicais, pero algúns dos criterios principais son os seguintes:

2.1.1 Música profana / música relixiosa

CONCEPTO 2.1 Música profana

Máis que o tema tratado, o que diferencia a música profana da relixiosa é o seu uso: a música relixiosa utilízase en contextos relixiosos (igrexas, cerimoniais...) mentres a música profana utilízase en contextos laicos (palacios nobiliarios, celebracións civís...).

2.1.2 Música pública / música privada

Esta distinción fai referencia ao emprego da música: hai música que se desenvolve necesariamente en público, xa sexa nun teatro, nunha sala de concertos, nunha igrexa ou ao aire libre; e hai música creada para interpretarse en privado, normalmente nas vivendas dos seus intérpretes (por exemplo, gran parte da música de cámara).

2.1.3 Música vocal / música instrumental

Atendendo aos medios, diferenciamos música vocal cando intervéñ a voz humana (con ou sen acompañamento instrumental) e música instrumental cando non intervéñ. Na música vocal

pódese diferenciar como subgénero a música coral, cando as voces humanas utilízanse non como solistas senón en coro.

Tamén existen xéneros mixtos entre o vocal e o instrumental: por exemplo, a música sinfónico-coral, que utiliza os recursos de ambos os xéneros; ou a canción de cámara, que inclúe solistas vocais e instrumentais. (ver 2.1.4)

2.1.4 Música sinfónica / música de cámara

Esta distinción é ás veces difusa; en principio baséase no número de intérpretes, e máis exactamente, o número de intérpretes por parte: se cada parte é para un só músico, falamos de música de cámara; se hai varios por parte, música orquestral ou sinfónica. Pero ás veces o límite non está claro: boa parte da música antiga pode interpretarse de ambas as formas, e na música contemporánea hai obras «sinfónicas» (é dicir, para orquestra) en que cada parte interprétaa un só músico.

3

Tema 3

4

Tema 4

5

Tema 5

6

Tema 6

7

Tema 7

Tema 7

8

Tema 8

9

Tema 9

10

Tema 10

Tema 10

Bibliografía

[Grout 2021] Grout, Donald J. “*Historia de La Musica Occidental 1*”. Alianza. 2001.

[1] S. Abbot. “*Understanding Analysis*”. Springer. 2000.

[2] Andrew Mertz y William Slough. “*Beamer by Example*”. En <http://www.tug.org/pracjourn/2005-4/mertz/mertz.pdf>